

Łódź, dnia 2 sierpnia 2022r.

WUOZ-ZN.5183.129.2022.KW

**Parafia Św. Stanisława
Biskupa i Męczennika w Skierniewicach
ul. Kilińskiego 2
96-100 Skierniewice**

W odpowiedzi na pismo z dnia 21 stycznia 2022 r. (data wpływu: 25.01.2022r.) Księdza Grzegorza Gołębia - Proboszcza Parafii św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Skierniewicach w sprawie wyrażenia akceptacji proponowanych rozwiązań projektowych dla inwestycji polegającej na remoncie i częściowej odbudowie ogrodzenia cmentarza przykościelnego kościoła św. Stanisława BM w Skierniewicach tj. cmentarza pw. św. Rocha w Skierniewicach zgodnie z załączonym do wniosku opracowaniem pn. *"Propozycja rozwiązań projektowych remontu/odbudowy/ części ogrodzenia wokół cmentarza przykościelnego kościoła św. Stanisława w Skierniewicach"* autor: mgr inż. arch. Robert Skorłutowski, Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków przedstawia swoje stanowisko.

Cmentarz przykościelny pw. św. Rocha w Skierniewicach objęty jest ochroną konserwatorską przez wpis do rejestru zabytków w granicach działki nr ew. 339, pod nr 812A na mocy decyzji z dnia 22.11.1991r. Wojewódzki Konserwator Zabytków uzasadnił ww. decyzję posiadanymi wartościami historycznymi cmentarza (czas powstania około 1780r., płyty nagrobne powstańców z 1831r.), wartościami przestrzenno - kompozycyjnymi i artystycznymi (istniejące na terenie cmentarza: budynek kościoła św. Stanisława z 1720r. wpisany do rejestru zabytków pod nr 245-XII-6 na mocy decyzji z 29.04.1950r., a obecnie pod nr 283 z na mocy decyzji z 29.12.1967r.; XIX kaplica grobowa, grobowce i nagrobki) oraz wartościami krajobrazowo - przyrodniczymi (cenny starodrzew wraz z aleją kasztanową).

Na podstawie załączonego do ww. opracowania sprawozdania z badań archeologicznych Pana mgr Macieja Milczarka, które przeprowadzono w 2020r. (decyzja ŁWKZ znak: WUOZ-ZA.5161.1181.2019.MKU z dnia 21.02.2020r.), wyprzedzająco remont ul. Rawskiej, pierwotny obszar cmentarza był większy od obecnego. Podczas wykopalisk zarejestrowano fundament starego ogrodzenia oddalony o około 3 metry od obecnego ogrodzenia oraz pochówki. Dodatkowo udokumentowano podczas wykopalisk, iż obecny mur ogrodzeniowy nie posiada fundamentów i jest posadowiony bezpośrednio na gruncie, a wzdłuż ulicy Rawskiej mur wzniesiony został na murowanych komorach grobowych.

Zgromadzony w przedmiotowym opracowaniu materiał archiwalny oraz sprawozdanie z badań archeologicznych, świadczy o tym, iż obecne ogrodzenie cmentarza powstało w latach 60 XX w. podczas remontu ul. Rawskiej.

Zgodnie z opisem stanu technicznego załączonym do podania, mur ogrodzeniowy na odcinkach od strony ul. Rawskiej, Al. Niepodległości oraz fragment od ul. Stanisławskiej (od narożna do murowanej furty wejściowej) wzniesiono z rozdrobnionej, współczesnej cegły czerwonej pełnej, rozbiórkowej na zaprawie wapiennej i wapienno-cementowej. Stan cegły jest bardzo zły. Ogrodzenie nie posiada fundamentu i jest posadowione bezpośrednio na gruncie, a wzdłuż ul. rawskiej na murowanych komorach grobowych. Mur jest zniszczony, zawilgocony miejscami nawet całkowicie. W strefach przygruntowych widoczne zagrzybienie i osady biologiczne mchów i porostów. Ogrodzenie nie posiada izolacji pionowej i poziomej przeciwwodnej i przeciwilgociowej. Dodatkowo

stan pogarsza fakt iż grunt z nawierzchnią z kostki betonowej od strony cmentarza jest znacznie wyniesiony w porównaniu do terenu po zewnętrznej stronie cmentarza tj. od strony chodnika przy ul. Rawskiej. Na tym odcinku mur odchyła się od pionu na zewnątrz o około 0,5 do 1 stopnia. W wielu miejscach elementy uległy zdylatowaniu (słup, przęsło). Tynki wapienno-cementowe i wapienne wykonane w trakcie ostatnich robót remontowych odspajają się i łuszczą. Utrzymanie obecnego muru wykonanego z niepełnowartościowych materiałów nie może spełniać zasadniczych warunków nośności i użytkowania jakimi zgodnie z prawem powinien odpowiadać obiekt budowlany.

Autor ww. opracowania wskazuje jako jedyne i właściwe rozwiązanie remont ogrodzenia polegający na odtworzeniu istniejącego ogrodzenia przy zachowaniu formy architektonicznej i geometrii brył i podziałów.

Łódzki Wojewódzki konserwator Zabytków rozważył możliwość wyżej opisanego remontu i odtworzenia ogrodzenia na odcinku wzdłuż ul. Rawskiej, Al. Niepodległości i naroża od ul. Rawskiej do furty wejściowej.

Z uwagi na wpis do rejestru zabytków przedmiotowego cmentarza w granicach działki nr ew. 339 zgodnie z decyzją, z dnia 22.11.1991r., również murowany parkan, który zlokalizowany jest na ww. działce mieści się w pojęciu cmentarza i jest jednym z elementów cmentarza św. Rocha w Skierniewicach - wpisanego do rejestru zabytków.

Przyjęte w opracowaniu rozwiązania zakładają rozbiórkę ww. odcinka muru, a następnie odtworzenia.

Obowiązujące przepisy prawa nie przewidują możliwości rozbiórki zabytku wpisanego do rejestru zabytków. Warunkiem rozebrania zabytkowego ogrodzenia jest wykreślenie z zakresu wpisu do rejestru zabytków cmentarza św. Rocha, muru cmentarnego. Z kolei wykreślenie zabytku z rejestru zabytków warunkuje art. 13 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840) według, którego skreślony z rejestru zabytków może być zabytek wpisany do rejestru, który uległ zniszczeniu w stopniu powodującym utratę jego wartości historycznej, artystycznej lub naukowej albo którego wartość będąca podstawą wydania decyzji o wpisie do rejestru nie została potwierdzona w nowych ustaleniach naukowych. Przepis ust. 1 stosuje się do skreślenia z rejestru części zabytku.

Postępowanie w sprawie skreślenia zabytku z rejestru wszczyna się z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Organem prowadzącym postępowanie i wydającym decyzję w sprawie skreślenia zabytku z rejestru jest – zgodnie z art. 13 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840) – minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Przy czym decyzję, zgodnie z kompetencją wynikającą z art. 89 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840), w imieniu ministra wydaje generalny konserwator zabytków.

W związku z powyższym Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków **negatywnie opiniuje** proponowany remont i odbudowę ogrodzenia cmentarza.

Jednocześnie ŁWKZ informuje, że przychyliła się do stanowiska Parafii w zakresie potrzeby przeprowadzenia remontu ww. ogrodzenia, jednak rozwiązania jakie zostaną przyjęte do wykonania robót budowlanych nie mogą zakładać rozbiórki ogrodzenia. Mając na uwadze powyższe ŁWKZ przedstawia **wytyczne** do remontu omawianego ogrodzenia:

- wzmocnienie posadowienia muru;
- wzmocnienia miejscowe muru i zespoinowanie części zdylatowanych;
- wykonanie izolacji pionowej przeciwwodnej lub przeciwilgociowej w zależności od warunków wodnogruntowych;
- rozważenie zastosowania izolacji poziomej;
- oczyszczenie muru z zdegradowanych, odspajających się tynków;
- uzupełnienie miejscowe ubytków w murze;
- naprawa zwieńczeń muru;
- uzupełnienie wypraw tynkarskich;

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi
90-425 Łódź, ul. Piotrkowska 99,
tel.: (+48) 42 6317892, fax: (+48)42 6301783
e-mail: sekretariat@wuoz-lodz.pl
<http://www.wuoz-lodz.pl/bip/>
ePUAP:/WUOZ-Lodz/Skrytka

Administratorem danych osobowych jest
Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków. Dane przetwarzane są w celu realizacji
czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia
przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie www.wuoz-lodz.pl
w zakładce ochrona danych osobowych lub pod numerem telefonu /(+48) 42 6317892,

Uwaga!

1. Prowadzenie robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków wymaga zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840) uzyskania decyzji - pozwolenia Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie robót budowlanych przy tym zabytku.
2. W przypadku prowadzenia robót ziemnych prowadzonych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, należy uzyskać decyzję Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków określającą rodzaj i zakres niezbędnych badań archeologicznych, zgodnie z art. 31 ust. 1a i 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 840)

ŁÓDZKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
Aleksandra Stępień

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a

Do wiadomości:

- Diecezja Łowicka, Stary Rynek 20, 99-400 Łowicz

Sprawę prowadzi Karolina Wierzbicka – inspektor ochrony zabytków nieruchomych, tel. (42) 635 80 16

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi
90-425 Łódź, ul. Piotrkowska 99,
tel.: (+48) 42 6317892, fax: (+48)42 6301783
e-mail: sekretariat@wuoz-lodz.pl
<http://www.wuoz-lodz.pl/bip/>
ePUAP: /WUOZ-Łodz/Skrytka

Administratorem danych osobowych jest
Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków. Dane przetwarzane są w celu realizacji
czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia
przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie www.wuoz-lodz.pl
w zakładce ochrona danych osobowych lub pod numerem telefonu /(+48) 42 6317892,

Obowiązek informacyjny

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. (dalej Rozporządzenie) informujemy, że: Administratorem Twoich danych osobowych jest Łódzki Wojewódzki Konserwator Zabytków. Siedzibą Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jest Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi ul. Piotrkowska 99, 90-425 Łódź. Kontakt jest możliwy za pomocą telefonu: /42/ 635 80 00; adresu e-mail: sekretariat@wuoz-lodz.pl; skrytki ePUAP: /WUOZ-Lodz/skrytka.

W sprawach związanych z danymi osobowymi kontaktuj się z Inspektorem ochrony danych poprzez adres e-mail: iod@wuoz-lodz.pl.

Twoje dane osobowe przetwarzane będą w celu realizacji umowy, wydania decyzji/postanowienia/ zaświadczenia/ udzielenia informacji publicznej w sprawach należących do właściwości rzeczowej Administratora Twoich danych

W związku z przetwarzaniem danych w celu wskazanym powyżej, Twoje dane osobowe mogą być udostępniane innym odbiorcom lub kategoriom odbiorców. Odbiorcami danych mogą być:

podmioty upoważnione do odbioru Twoich danych osobowych na podstawie odpowiednich przepisów prawa;

podmioty, które przetwarzają Twoje dane osobowe w imieniu Administratora, na podstawie zawartej umowy powierzenia przetwarzania danych osobowych (tzw. podmioty przetwarzające).

Twoje dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji wskazanego powyżej celu, a także przez wymagany przepisami prawa okres archiwizacji zgodny z kategorią archiwalną, wynikającą z Jednolitego rzeczowego wykazu akt organów zespolonej administracji rządowej w województwie i urzędów obsługujących te organy. W związku z przetwarzaniem przez Administratora danych osobowych przysługuje Ci:

prawo dostępu do treści danych, na podstawie art. 15 Rozporządzenia;

prawo do sprostowania danych, na podstawie art. 16 Rozporządzenia;

prawo do usunięcia danych, na podstawie art. 17 Rozporządzenia;

prawo do ograniczenia przetwarzania danych, na podstawie art. 18 Rozporządzenia;

prawo do przenoszenia danych, na podstawie art. 20 Rozporządzenia;

prawo wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych, na podstawie art. 21 Rozporządzenia;

(Uwaga: realizacja powyższych praw musi być zgodna z przepisami prawa, na podstawie których odbywa się przetwarzanie danych oraz dotyczącymi archiwizacji).

W przypadku, w którym przetwarzanie Twoich danych odbywa się na podstawie zgody (tj. art. 6 ust. 1 lit. a Rozporządzenia), przysługuje Ci prawo do cofnięcia jej w dowolnym momencie, bez wpływu na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie zgody przed jej cofnięciem.

Masz prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, gdy uznasz, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy Rozporządzenia.

Podanie przez Ciebie danych osobowych jest:

obowiązkowe, jeżeli wynika z przepisów prawa i jest warunkiem załatwienia sprawy w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Łodzi;

dobrowolne, jeżeli odbywa się na podstawie zgody, jednak jest niezbędne do załatwienia sprawy w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Łodzi.

Twoje dane nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany w tym również w formie profilowania.